

Bättre möjligheter för unga

Arbetsmarknadsdepartementet

2012-01-24

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 933

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH
SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN - Initiativet Bättre
möjligheter för unga

Sammanfattning

Över fem miljoner ungdomar i EU är arbetslösa i dag och totalt står 7,5 miljoner ungdomar utanför både utbildning och arbetsmarknad (15-24 år). Mellan 2008 och 2010 ökade antalet arbetslösa ungdomar med en miljon. Ungdomsarbetslösheten i EU (20 %) är dubbelt så hög som arbetslösheten totalt sett och nära tre gånger så hög som arbetslösheten bland de vuxna. I vissa länder ligger ungdomsarbetslösheten till och med över 40 %.

I Europa behövs satsningar på ungdomar. Kommissionen framhåller att tillväxtfrämjande åtgärder är nödvändiga för att skapa jobb men är ensamma inte tillräckliga för att lösa ungdomsarbetslösheten. Därför presenterar kommissionen ett antal förslag till insatser inom ramen för initiativet Bättre möjligheter för unga.

I fokus för kommissionens initiativ är den grupp unga som varken har jobb eller befinner sig i någon form av praktisk eller teoretisk utbildning. Kommissionen föreslår att medlemsstaterna och kommissionen gemensamt vidtar konkreta åtgärder som är i linje med prioriteringarna i EU2020 och med de rådslutsatser avseende ungdomsarbetslöshet respektive rådsrekommendationer om politiska strategier för att minska antalet elever som lämnar skolan i förtid som kommissionen och medlemsstaterna enats om under 2011.

Kommissionens initiativ/förslag bygger på nära samverkan mellan medlemsstaterna och kommissionen och inbjuder till samverkande insatser mellan myndigheter, näringsliv och de sociala parterna.

Regeringen välkomnar meddelandet. Regeringen stödjer fullt ut kommissionens budskap om att ungas situation på arbetsmarknaden måste tas på största allvar.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Mot bakgrund av ihållande och stigande ungdomsarbetslöshet i unionen, Europa 2020-strategins målsättningar i fråga om ungdomars sysselsättningssituation, och Rådets och kommissionens fokus på ungdomsfrågan aviserade kommissionen i sin andra årliga tillväxtrapport förslaget om ett ungdomsinitiativ. Detta initiativ, under beteckningen Bättre möjligheter för unga, presenterades 20 december 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen vill mobilisera alla berörda aktörer och tillgängliga EU-medel för att vidta omedelbara åtgärder som kan underlätta övergången från utbildning till arbete samt göra det lättare för unga arbetslösa i hela Europa att få jobb. Syftet är att hjälpa ungdomar som varken arbetar eller studerar att hitta ett jobb, eller återgå till utbildningen, samt hjälpa utexaminerade från högskolan att hitta ett första jobb.

Medlemsstaterna, särskilt de med högst ungdomsarbetslöshet, uppmanas att vidta kraftiga åtgärder för att:

- förebygga att elever lämnar skolan i förtid,
- utveckla kompetens som är relevant för arbetsmarknaden,
- stödja första arbetslivserfarenheten och utbildning på arbetsplatsen,
- skapa tillgång till arbetsmarknaden: hitta ett (första) jobb.

Kommissionens föreslår att medlemsstaterna och kommissionen gemensamt gör satsningar inom ramen för de utpekade prioriteringarna. Kommissionen kommer att bistå medlemsstaterna genom att stötta samverkan och lärande mellan medlemsstaterna samt genom strategisk vägledning och konkret finansiellt bistånd inom ramen för existerande program. Särskilt nämns

Europeiska socialfonden där 30 miljarder euro ännu inte har tagits i anspråk för konkreta åtgärder.

2011/12:FPM96

De viktigaste insatserna som kommissionen avser att vidta samt föreslår medlemsstaterna och andra aktörer i det nya initiativet för ungdomars möjligheter är följande:

- ***Utnyttja Europeiska socialfonden för att stödja kompetensutveckling och övergången mellan skola och arbetsliv***

- Flera medlemsstater skulle kunna använda tillgängliga medel inom Europeiska socialfonden bättre för att införa storskaliga stödprogram för unga i syfte att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och för att förbättra anställningsbarheten.

- Av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden kommer kommissionen använda 1,3 miljoner euro för att stödja införandet av lärlingsprogram och ytterligare 3 miljoner euro för att bl.a. införa stödprogram för unga egenföretagare och sociala entreprenörer.

- Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna i utarbetandet av åtgärder för ungdomar i förberedelserna inför kommande programperiod för Socialfonden.

- ***Stödja övergången från skola till arbetsliv***

- Medlemsstaterna bör i samarbete med arbetsmarknadens parter sträva efter att betydligt öka antalet lärlingsplatser i EU. En ökning med 10 % till slutet av 2013 skulle innebära 370 000 nya lärlingsplatser inom EU.

- Arbetsmarknadens parter bör tillsammans med berörda myndigheter undersöka hur det särskilda målet att främja fler och bättre lärlingsplatser bäst kan uppnås som en del av parternas överenskommelse avseende inkluderande arbetsmarknader.

- Kommissionen kommer att kraftigt öka stödet inom ramen för Erasmus och Leonardo da Vinci för att öka möjligheterna till rörlighet för studerande inom högre utbildning och yrkesutbildning

- Medlemsstaterna och aktörerna på arbetsmarknaden måste öka insatserna för att genomföra ungdomsgarantin som innebär att ungdomar ska arbeta eller studera inom fyra månader efter de har lämnat skolan. Kommissionen avser att under 2012 använda 4 miljoner euro för en förberedande åtgärd med fokus på ungdomsgarantin.

- Kommissionen kommer att investera en betydande del av budgeten på 6 miljoner euro för social innovation i innovativa projekt med fokus på ungdomar i utsatta situationer respektive områden.

- Budgetmedlen för Europeiska volontärtjänsten kommer att höjas så att minst 10 000 volontärer kan delta 2012. 2011/12:FPM96

- ***Stödja rörlighet på arbetsmarknaden***

- Under 2012 bör medlemsstaterna införa särskilda Eures-förmedlingstjänster och se till att minst 100 000 av jobben inom EURES tillsätts med unga människor

- Från och med 2012 kommer Kommissionens initiativ "Ditt första Eures-jobb" ge ekonomiskt stöd under 2012-2013 till omkring 5 000 ungdomar som börjar arbeta i en annan medlemsstat.

- Erasmus för unga företagare förväntas finansiera ytterligare cirka 600 utbyten under 2012.

- ***Bättre genomförande av politiska åtgärder genom den europeiska planeringsterminen***

- Kommissionen kommer att bedöma och granska medlemsstaternas åtgärder mot ungdomsarbetslösheten och rapportera om detta till sysselsättnings- och socialministrarnas informella möte i april 2012.

- Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att diskutera nödvändiga ändringar i deras utbildningssystem inom ramen för europeiskt samarbete på utbildningsområdet (Utbildning 2020).

- Kommissionen kommer att ge medlemsstaterna särskild vägledning om insatser för att bekämpa ungdomsarbetslösheten vid utarbetandet av de nationella reformprogrammen 2012.

- Kommissionen kommer att ta upp ungdomsfrågan i sina rekommendationer till medlemsstaterna i maj 2012.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet väntas inte få några direkta effekter på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet som sådant får inte några budgetära konsekvenser. Däremot kan enskilda initiativ som anges i förslaget ha budgeteffekter.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet. Regeringen stödjer fullt ut kommissionens budskap om att ungas situation på arbetsmarknaden måste tas på största allvar.

Regeringen delar kommissionens åsikt om att huvudansvaret för att förbättra ungas arbetsmarknadssituation åligger medlemsländerna men att EU kan stödja medlemsländerna i frågan. Vidare ser regeringen positivt på att kommissionen tar ett initiativ för att samla alla resurser för att stärka ungdomars ställning på arbetsmarknaden och bekämpa den stigande ungdomsarbetslösheten. Initiativet ”Bättre möjligheter för unga” är en viktig del i strävan att uppnå EU2020-strategins målsättningar. Ett effektivt samarbete inom Europa 2020-strategin är det främsta arbetssättet på EU-nivå för att stimulera medlemsstaterna att genomföra nödvändiga reformer för ökad sysselsättning och minskat utanförskap för kvinnor och män.

Regeringen välkomnar att kommissionens meddelande innehåller åtgärder som syftar till att utveckla arbetskraftens kompetens för att bättre kunna möta framtida behov på arbetsmarknaden. Ungdomars anställningsbarhet behöver öka så att de har större chanser att hitta och byta jobb. Vidare är det positivt att meddelandet lyfter fram vikten av att förebygga avhopp från skolan i förtid. I detta sammanhang vill regeringen även framhäva vikten av att minska andelen som lämnar skolan utan fullständiga betyg.

Regeringen ser positivt på förstärkta insatser inom ramen för Europeiska socialfonden för att förbättra ungdomars situation på arbetsmarknaden.

Regeringen ser även positivt på att kommissionen uppmanar till åtgärder som underlättar ungdomars etablering på arbetsmarknaden. Regeringen fäster i detta sammanhang stor vikt vid att EU-samarbetet på sysselsättningsområdet sker med respekt för medlemsländernas olika utgångspunkter och nationell praxis, i synnerhet vad gäller arbetsmarknadens parter roll.

Initiativet innehåller även insatser och berör aktiviteter som reser frågan om vad som är lämpligt att hantera på en europeisk nivå, exempelvis frågan om en obligatorisk ungdomsgaranti.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2011/12:FPM96

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet innehåller inte förslag till lagstiftning.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Varken subsidiaritetsprincipen eller proportionalitetsprincipen nämns i detta meddelande. Regeringen delar dock kommissionens uppfattning om att medlemsstaterna bär huvudansvaret i frågan.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

4.2 Fackuttryck/termer